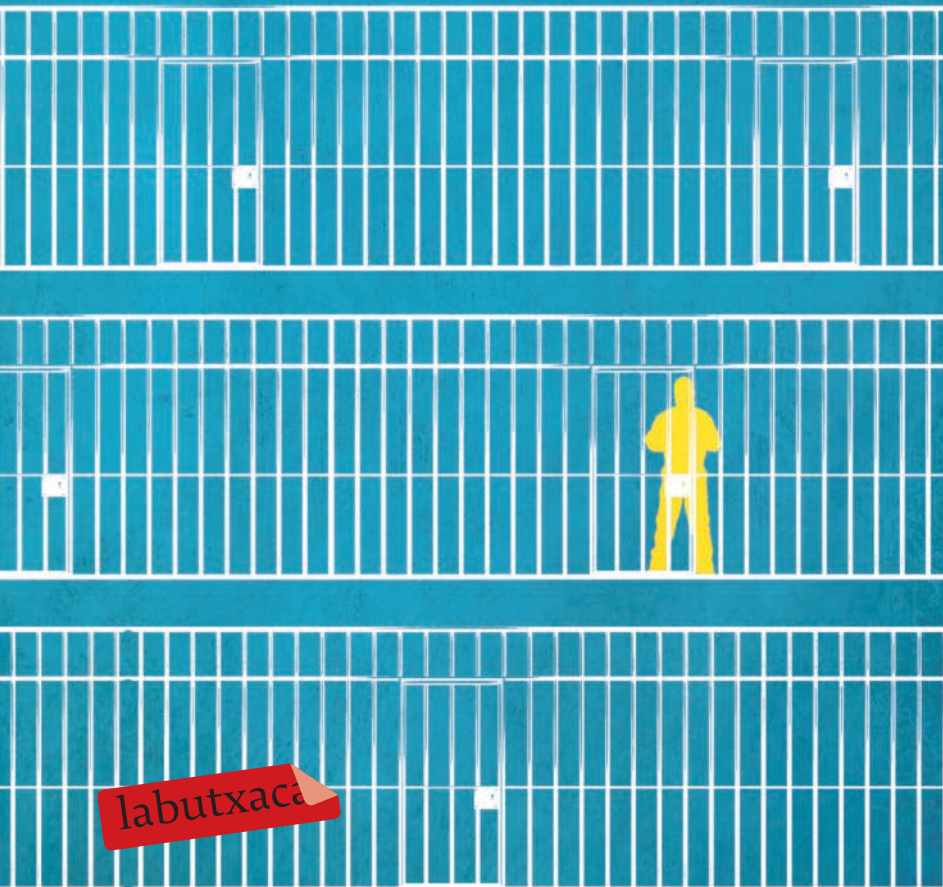

John Cheever Falconer

John Cheever

Falconer

Traducció de Jordi Martín Lloret

Proa
Barcelona

Títol original: *Falconer*
© John Cheever, 1975, 1977
Tots els drets reservats

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Proa l'any 2008

Primera edició en aquest segell: octubre del 2016
© de la traducció: Jordi Martín Lloret, 2008
© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: QP Print
DIPÒSIT LEGAL: B. 14.302-2016
ISBN: 978-84-16600-29-8

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de
l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació
pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa
a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org)
si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

L'entrada principal a la presó de Falconer –l'única per als reclusos, les visites i el personal del centre– estava coronada per un escut que representava la Llibertat, la Justícia i, entre totes dues, el poder sobirà del govern. La Llibertat portava una còfia i una pica. El Govern era l'àliga federal, amb un branquilló d'olivera en una pota i un feix de fletxes de caça a l'altra. El símbol de la Justícia era el clàssic: una dona amb els ulls embenats, lleugerament eròtica amb les vestidures que se li arrapaven al cos i armada amb una espasa de botxí. El baix relleu era de bronze, però s'havia tornat negre, com l'antracita o l'ònix sense polir. Quants centenars d'homes devien haver passat per sota d'aquest emblema, l'últim que veien la majoria d'ells de l'esforç humà per interpretar amb símbols el misteri de l'empresonament. Centenars, milers, vora milions. Damunt de l'escut hi havia una declinació de topònims: Presó Falconer 1871, Reformatori Falconer, Centre Penitenciari Federal Falconer, Presó Estatal Falconer, Correccional Falconer, i l'última, que no havia acabat d'arrelar: Centre de Rehabilitació. Ara als presos els deien reclusos, als carallots, funcionaris, i a l'administrador en cap, director.

Déu sap que la fama és capritxosa, però Falconer, amb les seves places limitades per a dos mil bergants, era tan famosa com Newgate. Enrere havien quedat les tortures amb aigua, els uniformes de ratlles, la marxa tancada i les cadenes, i l'espai de la forca s'havia habilitat com a camp de softbol, tot i que a l'època de la qual escric a Auburn encara es feien servir els grillons. Els homes d'Auburn es distingien pel soroll que feien.

En Farragut (fratricida, condemnat a deu anys, núm. 734-508-32) havia arribat a aquest vell complex de ferro un dia de finals d'estiu. No portava grillons, però anava emmanillat a uns altres nou homes més joves que ell, quatre dels quals eren negres. Les finestres del furgó eren tan altes i estaven tan brutes que no podia veure el color del cel ni cap de les llums i les formes del món que deixava. Tres hores abans li havien administrat quaranta mil·ligrams de metadona, i abaltit com estava, volia veure la llum del dia. Notava com el conductor s'aturava als semàfors, tocava el clàxon i frenava als pendents pronunciats, però això era tot el que semblava que compartien amb la resta de la humanitat. La inestimable timidesa dels homes semblava que els paralitzava gairebé tots, però no el que tenia emmanillat a la dreta. Era un home remagrit amb els cabells brillants i el rostre espantosament desfigurat pels furòncols i l'acne.

—Tinc entès que hi ha equip de beisbol, i jo si puc jugar a beisbol hi estaré bé. Mentre em deixin llançar de tant en tant, sobreviuré —va dir—. Jo em conformo de

poder jugar a beisbol. Tot i que mai no sé com va el marcador. Jo sempre llanço així. Fa dos anys vaig aconseguir un *no-hitter* per al North Edmonston i no ho vaig saber fins que vaig baixar del monticle i vaig sentir els crits de tothom. Jo mai no he fotut un clau de franc, ni una sola vegada. He pagat de cinquanta centaus a cinquanta dòlars, però no he cardat de franc ni una sola vegada. Suposo que això és com no saber com va el marcador. Mai no m'ho han fet de bon grat. Conec un munt de païos, no tan guapos com jo, que sempre ho fan sense pagar, però jo sense pagar no ho he fet ni una sola vegada. M'agradaria fer-ho de franc, si més no una vegada.

El furgó es va aturar. L'home que en Farragut tenia a l'esquerra era alt, i quan va baixar del vehicle al pati amb aquelles gambades el va fer caure de genolls. En Farragut es va aixecar. Va veure l'escut per primer i, potser també, per últim cop. Allà moriria. Llavors va veure el cel blau i va imprimir-hi la seva identitat, al cel i a la redacció de quatre cartes que havia començat a escriure a la dona, a l'advocat, al governador i al bisbe. Un grupat de persones miraven com creuaven el pati a pas lleuger. Llavors va sentir clarament una veu que deia:

—Tan bons que semblen!

Devia haver estat algun innocent, algun rodamón, i en Farragut va sentir com deia un home amb uniforme:

—Tu gira l'esquena i qualsevol d'ells t'hi clavarà una punyalada.

Però el rodamón tenia raó. El blau de l'espai que hi

havia entre el furgó i la presó era la primera extensió de blau que veien alguns després de mesos. Com n'era d'extraordinària! I que purs que semblaven ells! Mai més no tornarien a tenir tan bon aspecte. La llum del cel, que brillava en els seus rostres condemnats, estava carregada d'una gran quantitat d'innocència i de bones intencions.

—Assassinen —va dir el guàrdia—, violen, fiquen bebès al forn, escanyarien les seves mares per un xiclet. —Llavors es va girar cap als reclusos i va començar a cridar—: Ara sereu bons minyons, sereu bons minyons, sereu molt, molt bons minyons...

Estenia el seu crit com el xiulet d'un tren, com la campaneta d'un gos llebrer, com una cançó o un plor nocturn i solitari.

Van pujar unes escales, estirant-se els uns als altres, fins a arribar a una sala tota rònega. Falconer era un lloc molt rònec, i aquell estat ruïnós —tot el que es veia i es tocava tenia l'aspecte de l'abandó— per un moment feia pensar que allò devia ser el crepuscle i l'agonia del càstig imposat, tot i que a la part nord del centre hi havia un corredor de la mort. Els barrots havien estat esmal·tats de blanc feia molts anys, però l'esmalt s'havia anat escrostonant a l'altura del pit, on els homes s'agafaven a les reixes. En una altra sala el guàrdia que els havia dit bons minyons els va desfermar els grillons i en Farragut va compartir amb els altres el plaer intens de poder moure amb llibertat els braços i les espatlles. Tots es van fregar els canells amb les mans.

—¿Què diu el teu rellotge? —va preguntar l'home dels furóncols.

—Un quart d'onze —va dir en Farragut.

—No, la data —va dir l'home—. El teu rellotge té calendari. Vull saber la data d'avui. A veure, ensenya-me'l.

En Farragut es va descordar el rellotge i el va allargar al desconegut, que se'l va posar a la butxaca.

—M'ha robat el rellotge —va dir en Farragut al guàrdia—. M'acaba de robar el rellotge.

—¿Ah, sí? —va fer el guàrdia—. ¿T'ha robat el rellotge? —Llavors es va girar cap al lladre i va preguntar—: ¿Quant de temps t'han durat les vacances?

—Noranta-tres dies —va dir el lladre.

—¿Han estat les més llargues?

—La penúltima vegada vaig ser fora un any i mig —va dir el lladre.

—Increïble! —va exclamar el guàrdia. Però tot això, tot el que es podia veure i sentir, a en Farragut se li escapava, perquè no percebia res més que la paràlisi i el terror.

Els van fer pujar a un camió atrotinat amb bancs de fusta i els van portar per una carretera sense sortir del recinte. En un revolt, en Farragut va veure un home amb el vestit gris de la presó donant crostons de pa a una dotzena de coloms. Aquesta imatge li va semblar una realitat extraordinària, una promesa de seny. Aquell home era un reclús, i ell, el pa i els coloms eren elements no desitjats, però per motius que en Farragut desconeixia la imatge de l'home compartint els seus crostons

amb els ocells tenia un ressò de gran antiguitat. Es va posar dret dins del camió per observar tot el que pogués. Es va tornar a emocionar quan, dins de l'edifici on van entrar, va veure, dalt d'una canonada d'aigua del sostre, una garlanda platejada de Nadal desllustrada. La ironia era trivial, però li va semblar que representava una veta de raó, com aquell home que alimentava els ocells. Van passar sota la garlanda nadalenca i van entrar en una sala moblada amb cadires escriptori que tenien les potes trencades, el vernís gastat i les superfícies per escriure guixades amb inicials i obscenitats, i que semblaven, com tot el que hi havia a Falconer, rescatades d'algun abocador municipal. La primera revisió consistia en un test psicològic que en Farragut ja havia fet a les tres clíniques de desintoxicació on havia estat internat. «¿Té por dels microbis dels poms de les portes?», va llegir; «¿Li agradaria caçar tigres a la jungla?». La ironia d'allò era infinitament menys penetrant i commovedora que la imatge de l'home alimentant els ocells i aquella connexió platejada amb el Nadal, penjant d'una canonada. Van tardar mig dia a respondre a les cinc-centes preguntes, i en acabat els van portar al menjador per dinar.

El menjador era molt més vell i espaiós que tot el que havia vist fins aleshores. Al sostre hi havia tot de bigues entravessades. Damunt de l'ampit d'una finestra, dins d'una gerra de llauna, hi havia unes flors de parafina d'uns colors que, en aquell lloc fosc, semblaven llampants. Va menjar un àpat ranci amb una cullera de

llauna i va llançar la cullera i el plat en aigua bruta. La direcció els imposava silenci, però ells mateixos s'havien imposat una segregació que feia seure els negres a la part nord del menjador i els blancs a la part sud, deixant entremig un espai per als homes que parlaven espanyol. Després de la manduca li van examinar les característiques físiques, religioses i professionals, i llavors, després d'una llarga espera, el van portar a una sala on hi havia tres homes amb americana i corbata barates asseguts en un escriptori tronat. A cada extrem de l'escriptori hi havia una bandereta enfundada. A l'esquerra hi havia una finestra a través de la qual va poder veure el cel blau, sota la llum del qual va suposar que potser aquell home encara alimentava els coloms. Li havien començat a fer mal el cap, el coll i les espatlles, i quan va arribar a aquest tribunal caminava encorbat i se sentia molt petit, un nyicris, com algú que mai no hagués experimentat, tastat o imaginat la grandesa de la immodèstia.

—Vostè és professor —va dir l'home de l'esquerra, que semblava que parlés en nom de tots tres. En Farragut no va alçar el cap per veure-li la cara—. És professor i l'educació dels joves, de tots aquells que volen aprendre, és la seva vocació. Tots aprenem per mitjà de l'experiència, ¿oi? I com a professor que és, distingit per les responsabilitats que comporta el lideratge intel·lectual i moral, ha escollit cometre el crim abjecte del fratricidi sota els efectes d'una droga perillosa. ¿No li fa vergonya?

—Sobretot vull assegurar-me que em donaran la metadona —va dir en Farragut.

—¿Però és que no té vergonya? —va exclamar l'home—. Som aquí per ajudar-lo. Som aquí per ajudar-lo. I fins que no confessi la seva vergonya no tindrà un lloc en el món civilitzat. —En Farragut no va respondre—. El següent —va dir l'home, i en Farragut va ser acompanyat a una porta que hi havia al fons de la sala.

—Jo em dic Menut —va dir un home que l'esperava allà—. Afanya't, que no tinc tot el dia.

La mida del Menut era aterridora. No era alt, però la tossa que feia era tan antinatural que li devien haver cosit la roba a mida, i malgrat la pressa que deia que tenia caminava molt a poc a poc, ja que la massa de les cuixes li afeixugava el caminar. Duia els cabells grisos ben curts i se li veia la closca.

—La teva cel·la és a la galeria F —va dir—. F de facinerosos, fetitxistes, fracassats, figaflors, fadrins, fofos com jo, fantasmes, fotetes, fanàtics, frenòpates, falsificadors i fatxendes. N'hi ha més, però no els recordo. El paio que s'ho va inventar ja és mort. —Van pujar per un túnel i van deixar enrere grupets d'homes que la feien petar com si fossin al carrer—. Crec que no t'hi estaràs gaire, en aquesta galeria —va dir el Menut—. Per com veig que parles, segurament et posaran a la A, on tenen el lloctinent del governador, el secretari de comerç i tots els milionaris. —El Menut va tombar a la dreta i ell el va seguir a través d'una porta oberta a la galeria. Era rònega, desendreçada i pudent, com la resta del complex, però la seva

cel·la tenia una finestra i ell s'hi va acostar i va veure un tros de cel, dos dipòsits d'aigua alts, el mur, més pavellons i un racó del pati al qual havia entrat de genolls. La seva arribada a la galeria gairebé va passar desapercebuda. Mentre es feia el llit, algú li va preguntar:

—¿Ets ric?

—No —va dir en Farragut.

—¿Estàs net?

—No.

—¿La mames?

—No —va dir en Farragut.

—¿Ets innocent?

En Farragut no va respondre. Al fons de la galeria algú tocava una guitarra i va començar a cantar amb una veu de bluegrass desafinada: «Canto el blues de l'innocent / La tristesa m'envaeix...». Això a penes se sentia per damunt del soroll de les ràdios que —xerrant, cantant, interpretant música— sonaven com qualsevol carrer de gran ciutat a l'hora de tancar o més tard.

Ningú no va dir res a en Farragut fins que, just abans que s'apaguessin els llums, el cantant d'abans, a qui va reconèixer per la veu, es va atansar a la seva porta. Era esprimatxat i vell i tenia una veu suau i desagradable.

—Sóc el Pollastre Número Dos —va dir—. No cal que busquis el Pollastre Número U. És mort. Potser has llegit coses sobre mi al diari. Sóc el famós home tatuat, el lladre de dits llargs que es va gastar tota la seva fortuna en art corporal. Un dia t'ensenyaré les meves fotos, quan

et conegui més bé. —El va mirar amb lascívia—. Però només he vingut a dir-te que tot plegat és un error, un error espantós, que tu siguis aquí, vull dir. No ho descobriran demà, sinó que passarà una setmana o dues abans que s'adonin de l'error que han comès, però quan ho descobreixin els sabrà tan greu, tindran tanta vergonya i se sentiran tan culpables que el governador et besarà el cul a la Cinquena Avinguda en plena campanya comercial de Nadal. Els sabrà tan i tan greu. Perquè cada viatge que fem, fins i tot els capsigranys, té alguna cosa bona al final, com un pot ple d'or, o una font de la joventut, o un mar o un riu que ningú no havia vist mai, o si més no un enorme bistec de cap de costella acompanyat d'una patata al caliu. Hi ha d'haver alguna cosa bona al final de cada viatge, i per això volia que sabessis que tot plegat és un error espantós. I mentre estiguis esperant que ells s'adonin d'aquest gran error rebràs visites. I tant, per com et veig aquí assegut sé que deus tenir milers d'amics i amants, i una dona, és clar. La teva dona et vindrà a veure. Haurà de venir-te a veure. No podrà divorciar-se de tu fins que no li signis els papers, i te'ls haurà de portar aquí ella mateixa. Així que l'únic que et volia dir és el que tu ja sabis, que tot plegat és un gran error, un error espantós.

La primera visita que va rebre en Farragut va ser la de la seva dona. Ell estava arreplegant fulles amb un rascle al pati Y quan l'oficial va dir que el 734-508-32 tenia una visita. Va pujar corrent per la carretera, va passar per davant de l'estació de bombers i va entrar al túnel. Hi havia quatre trams d'escala fins a la galeria F.

—Tinc visita —va dir a en Walton, que el va deixar entrar a la seva cel·la. Tenia preparada la camisa blanca per a les visites. Estava plena de pols. Es va rentar la cara i es va pentinar amb aigua.

—Només pots agafar un mocador —va dir el guàrdia.

—Ja ho sé, ja ho sé...

Va baixar fins a la porta de la sala de les visites, on el van escorcollar. A través del vidre va veure que la visita era la Marcia.

A la sala de les visites no hi havia reixes, però les finestres de vidre estaven protegides amb tela metàl·lica i només eren obertes per dalt. Un gat esprimatxat no hauria pogut entrar ni sortir, però els sorolls de la presó circulaven lliurement a través de l'aire. En Farragut sabia que ella havia travessat tres rastells —clac, clac, clac— i havia esperat en una avantsala on hi havia bancs

o banquetes, màquines de refrescs i una exposició de les obres d'art dels reclusos amb els preus enganxats als marcs. Cap dels reclusos no sabia pintar, però sempre hi havia algun cap de suro que comprava un gerro amb roses o una posta de sol marina quan s'assabentava que l'artista era un condemnat a cadena perpètua. A les parets de la sala de les visites no hi havia quadres, però sí que hi havia quatre rètols que deien: PROHIBIT FUMAR. PROHIBIT ESCRIURE. PROHIBIT INTERCANVIAR OBJECTES. ES PERMET FER UN PETÓ A LES VISITES. També estaven en espanyol. El rètol de PROHIBIT FUMAR estava ratllat. La sala de les visites de Falconer, segons tenia entès, era la més permissiva de l'est. No hi havia obstacles, només un taulell d'un metre d'ample entre els lliures i els que no ho eren. Mentre l'escorcollaven, va donar una ullada a les altres visites, no tant per curiositat com per veure si hi havia alguna cosa que pogués ofendre la Marcia. Un reclús tenia un bebè en braços. Una vella plorosa parlava amb un noi. Més a prop de la Marcia hi havia una parella mexicana. La dona era bonica i l'home li acariciava els braços descoberts.

En Farragut va entrar en aquesta terra de ningú amb força, com si hagués estat propulsat a la visita per la mera circumstància.

—Hola, reina —va exclamar com havia exclamat «hola reina» als trens, als vaixells, als aeroports, al camí de l'entrada, al final del trajecte; però en el passat hauria elaborat un programa, amb l'objectiu de consumir l'acte sexual al més aviat possible.

—Hola —va dir ella—. Tens bon aspecte.

—Gràcies. Tu estàs preciosa.

—No et vaig dir que vindria perquè no em va semblar necessari. Quan vaig trucar per demanar hora em van dir que tu no et mouries d'aquí.

—És veritat.

—No he vingut abans perquè he estat a Jamaica amb la Gussie.

—Que bé. ¿Com està la Gussie?

—Grassa. S'ha engreixat moltíssim.

—¿Penses demanar el divorci?

—De moment no. Ara mateix no tinc ganes de parlar amb més advocats.

—Hi tens dret.

—Ja ho sé. —Va mirar la parella mexicana. L'home havia anat pujant fins als pèls de les aixelles de la noia. Tots dos tenien els ulls tancats.

—¿De què pots parlar amb aquesta gent? —va preguntar ella.

—No els veig gaire —va dir ell—, només a l'hora de la manduca, i aleshores no ens deixen parlar. Joestic a la galeria F. És una mena de lloc oblidat. Com Piranesi. Dimarts passat es van oblidar de treure'ns per sopar.

—¿Com és la teva cel·la?

—Fa tres metres i mig per dos —va dir en Farragut—. Les úniques coses que hi ha meves són la litografia de Miró, el volum de Descartes i una fotografia en color de tu i en Peter. Una d'antiga. La vaig fer quan teníem aquella casa a la vinya. ¿Com està en Peter?

–Molt bé.

–¿Vindrà a veure'm?

–No ho sé, la veritat. No em pregunta per tu. L'assistent social creu que de moment és millor per a tothom que no vegi el seu pare tancat a la presó per haver comès un assassinat.

–¿Me'n podries portar una fotografia?

–Si en tingués una sí.

–¿I no n'hi pots fer cap?

–Ja saps que sóc una inútil amb la càmera.

–Tant és, gràcies per enviar-me el rellotge nou, bonica.

–De res.

A la galeria B algú tocava un banjo de cinc cordes i es va posar a cantar: «Canto el blues de l'innocent / La tristesa m'envaeix / Canto el blues de la galeria / Entre unes parets que no puc escalar...». Era bo. La veu i el banjo sonaven forts, clars i sincers, i portaven a aquella regió fronterera el fet que arreu d'aquella part del món era una tarda de finals d'estiu. Per la finestra podia veure roba interior i de feina estesa. Les peces es movien amb l'aire com si aquest moviment –com els moviments de les formigues, les abelles i les oques– obeís alguna ordenació polar. Per un moment es va sentir un home del món, d'un món per al qual la seva receptivitat resultava meravellosa i absurda. Ella va obrir la bossa i va buscar-hi alguna cosa.

–L'exèrcit et devia preparar bé per a aquesta experiència –va dir.

—Més o menys.

—Mai no he entès per què t'agradava tant l'exèrcit.

En Farragut va sentir com un guàrdia cridava des de l'espai obert de davant de l'entrada principal:

—Ara sereu bons minyons, ¿oi que sí? Sereu bons minyons. Sereu molt, molt bons minyons.

Va sentir el ròssec metàl·lic i va suposar que venien d'Auburn.

—Vaja —va fer ella. La irritació li va enfosquir el rostre—. Punyeta —va dir ella amb indignació.

—¿Què passa? —va preguntar en Farragut.

—No trobo els kleenex —va respondre ella. Remenava l'interior de la bossa.

—Em sap greu.

—Sembla que avui ho tinc tot en contra, absolutament tot.

Va abocar el contingut de la bossa damunt del taulell.

—Senyora, senyora —va dir l'escarceller, que seia per damunt seu en una cadira elevada, com un socorrista—. Senyora, no pot deixar res damunt del taulell tret de refrescos i cendrers.

—Jo sóc una contribuent —va dir ella—. Contribueixo a mantenir aquest centre. Em costa més mantenir el meu marit aquí que enviar el meu fill a una bona escola.

—Sisplau, senyora —va dir el guàrdia—. Tregui tot això de damunt del taulell o l'hauré de fer fora.

Va trobar la petita capsa de mocadors de paper i va tornar a posar dins de la bossa tot el que havia abocat al

taulell. Llavors ell li va cobrir la mà amb la seva, recordant molt emocionat el passat. Ella va apartar la mà, però, ¿per què? Si hagués deixat que la toqués un minut, l'escalfor, l'alleujament, haurien durat setmanes.

—Bé —va fer ella, recuperant la calma, la bellesa, va pensar en Farragut.

La llum de la sala no era gens afavoridora, però ella estava a l'altura d'aquella duresa. Havia estat una bella-sa reconeguda. Diversos fotògrafs li havien demanat que els fes de model, tot i que els seus pits, meravellosos per a l'al·letament i l'amor, eren un xic massa grossos per dedicar-s'hi. «Sóc massa tímida, massa gandula», havia dit ella. Havia acceptat el compliment; la seva bellesa havia estat documentada. «No puc parlar amb la mare quan hi ha un mirall a l'habitació», havia dit el seu fill. «S'embadaleix davant de la seva pròpia imatge». Narcís era un home i no admetia la comparació, però potser dotze o catorze vegades ella s'havia plantat davant del mirall del seu dormitori i havia preguntat a en Farragut: «¿Hi ha cap altra dona de la meua edat en aquest comtat que sigui tan bonica com jo?». Estava nua, imponent, i ell s'havia pres allò com una invitació, però quan la tocava ella deia: «Para de grapejar-me els pits. Sóc bonica». I ho era. En Farragut sabia que quan ella hagués marxat, qualsevol que l'hagués vista —l'escarceller, per exemple—, diria: «Si aquesta era la teua dona, ets un paio amb sort. Fora de les pel·lícules no havia vist mai una dona tan bonica».

I si ella era Narcisa, ¿es podia desplegar a partir d'a-

quí tota la doctrina freudiana? Dins del seu judici limitat, ell mai no s'havia pres això gaire seriosament. La Marcia havia passat tres setmanes a Roma amb la seva excompanya d'habitació, la Maria Lippincott Hastings Guglielmi. Tres matrimonis, una bona assignació de cada exmarit i una reputació sexual molt tacada. Aleshores no tenien minyona, i ell i en Peter s'havien encarregat de netejar la casa, de preparar i encendre les llars de foc i de comprar flors per celebrar la seva tornada d'Itàlia. La va anar a buscar al Kennedy. L'avió va arribar amb retard, a mitjanit tocada. Quan es va inclinar per fer-li un petó ella va apartar la cara i es va abaixar l'ala tova del nou barret romà que portava. Ell li va agafar les maletes, va anar a buscar el cotxe i van fer cap a casa. «Sembla que t'ho has passat de primera», va dir ell. «Mai no havia estat tan feliç», va dir ella. Ell no en va treure conclusions. Les llars de foc estarien enceses, les flors resplendirien. En aquella part del món el sol estava cobert de neu bruta. «¿Hi havia neu a Roma?», va preguntar-li ell. «A la ciutat no», va respondre ella. «N'hi havia una mica a la via Cassia. Jo no en vaig veure. Ho vaig llegir al diari. Però no era tan repugnant com aquesta».

En Farragut va dur les maletes al saló. En Peter era allà, en pijama. Ella el va abraçar i va plorar una mica. No va veure ni les llars de foc ni les flors. Ell podia tornar a intentar fer-li un petó, però sabia que potser rebria un cop de puny a la mandíbula. «¿Et preparo una copa?», va preguntar ell, elevat el to de veu. «Sí, va», va

dir ella, abaixant-lo una octava. «Un Campari», va dir. «¿*Limone?*», va preguntar ell. «*Va bene*», va fer ella, «un spritz». En Farragut va anar a buscar el gel i la pell de llimona i li va allargar la copa. «Deixa-la a la taula», va dir ella. «El Campari em recordarà la meva felicitat perduda». Va anar a la cuina, va humitejar una esponja i va començar a rentar la porta de la nevera. «Hem fet neteja», va dir ell amb la veu tenyida d'una tristesa genuïna. «En Peter i jo ho hem netejat tot. Ell ha fregat el terra de la cuina». «Doncs pel que es veu us heu deixat la porta de la nevera», va dir ella. «Si al cel hi ha àngels», va dir ell, «i si són dones, suposo que deuen deixar les arpes força sovint per passar el drap pels escorreplats, les portes de les neveres i qualsevol superfície esmaltada. Deu ser una característica secundària que teniu totes les dones». «¿Que estàs sonat?», va preguntar ella. «¿Quines ximpleries dius?». La polla, fins aleshores amb ganes de gresca, se li va retirar de Waterloo a París i de París a Elba. «Gairebé tothom que estimo m'ha dit que estic sonat», va dir ell. «A mi m'agradaria parlar d'amor». «Ah, és això», va fer ella. «Doncs té». Es va ficar els polzes dins de les orelles, va remenar els altres dits, es va posar guerxa i va fer un fort petarrelleig amb la llengua. «No m'agrada que facis carasses», va dir ell. «I a mi no m'agrada la teva cara», va contestar ella. «Gràcies a Déu que no et pots veure». En Farragut no va dir res més perquè sabia que en Peter estava escoltant.

Aquell cop no li va passar fins al cap d'uns deu dies. Va ser després d'un còctel i abans d'un sopar. Van fer

una becaïna, ella als seus braços. Eren un sol cos, va pensar en Farragut. La madeixa fragant dels seus cabells li cobria la cara. Tenia la respiració forta. Quan es va despertar, ella li va tocar la cara i va preguntar: «¿He roncat?». «Moltíssim», va respondre ell, «semblaves una serra de cadena». «He dormit molt a gust», va dir ella, «m'encanta dormir als teus braços». Van fer l'amor. Ell associava un orgasme brutal amb la victòria en una regata de vela, el Renaixement, unes muntanyes majestuosos. «Quin gust, Déu meu», va fer ella. «¿Quina hora és?». «Les set», va respondre ell. «¿A quina hora hi hem de ser?». «A les vuit». «Tu ja t'has banyat. Ara em toca a mi». Ell la va eixugar amb un kleenex i li va passar un cigarret. Va entrar amb ella al lavabo i es va asseure damunt de la tapa del vàter mentre ella es rentava l'esquena amb un raspall. «Ah, me n'havia oblidat», va dir ell. «La Liza ens ha enviat un brie». «Quin detall», va dir ella, «però, ¿saps què passa? Que el brie em fa anar fluixa». Ell es va aixecar els genitals i va encreuar les cames. «Que curiós», va fer. «A mi em provoca restrenyiment». Així era el seu matrimoni aleshores: no l'enllosat més alt de l'escala, ni el xipolleig de les fonts italianes, ni el vent entre les oliveres estrangeres, sinó això: un home i una dona nus parlant dels seus budells.

Va tornar a passar. Aleshores encara criaven gossos. La Hannah, la gossa, havia parit vuit cadells. N'havien portat set a la gossera que hi havia darrere la casa. El vuitè, escarransit i malalt, l'havien deixat dintre. En Farragut es va despertar d'un son lleuger cap a les tres

de la matinada, sobresaltat pel soroll del cadell vomitant o defecant. Ell dormia nu i nu es va aixecar del llit, procurant no destorbar la Marcia, i va baixar al saló. Hi havia merda sota el piano. El cadell tremolava. «No passa res, Gordo», va dir. En Peter havia posat al cadell Gordon Cooper. Era aquella època. Va agafar un pal de fregar, una galleda i unes quantes tovallolotes de paper i es va arrossegar de quatre grapes sota el piano amb el cul enlaire per netejar la cagarada. L'havia destorbada i la va sentir baixar les escales. Portava una camisa de dormir transparent i se li veia tot. «Em sap greu haver-te destorbat», va dir-li ell. «En Gordo ha tingut un accident». «Espera, que t'ajudo», va dir ella. «No cal. Ja gairebé està». «Que sí», va insistir ella. Es va posar de quatre grapes i es va reunir amb ell sota el piano. Quan van haver acabat, ella es va aixecar i va picar de cap contra aquella part del piano que cobreix parcialment la caixa de l'instrument. «Ai», va fer ella. «¿T'has fet mal?», va preguntar ell. «No gaire. Espero que no em surti cap bony ni cap blau». «Em sap greu, preciosa». Es va posar dret, la va abraçar, li va fer un petó i van fer l'amor al sofà. Ell li va encendre un cigarret i van tornar al llit. Però un altre dia, no gaire després d'aquest episodi, en Farragut va entrar a la cuina a buscar glaçons i se la va trobar abraçant i petonejant la Sally Midland, amb qui feia punt de creu dos cops per setmana. Li va semblar que l'abraçada no era platònica i va odiar la Sally. «Perdó», va fer. «¿Per què?», va preguntar ella. «M'he tirat un pet». Allò era lleig i ell ho sabia. Va portar la

glaçonera al rebost. Ella va estar callada a l'hora de sopar i durant la resta del vespre. L'endemà –dissabte–, quan es van despertar ell va preguntar: «¿Bon dia, reina?». «Vés a cagar», va fer ella. Es va posar la bata i va anar a la cuina, on ell va sentir com donava puntades de peu primer a la nevera i després al rentaplats. «Odio aquesta merda d'electrodomèstics atrocinats», va cridar. «Odio aquesta merda de cuina antiquada i bruta. Jo havia somiat viure en salons de marbre». Ell sabia que això era un mal presagi, i els mals presagis significaven quedar-se sense esmorzar. Quan estava alterada es mirava els ous de l'esmorzar com si els hagués post i covat ella mateixa. L'ou! L'ou de l'esmorzar! L'ou era com una mena de sibil·la en una obra de teatre àtic. «¿Puc prendre ous per esmorzar?», havia preguntat ell una vegada, feia molts, molts anys. «¿Esperes que prepari l'esmorzar en aquesta casa Usher?», li havia preguntat ella. «¿Puc fer-me uns ous jo mateix?». «No. M'embrutaràs tant aquesta cuina ruïnosa que després tardaré hores a netejar-la». Ell sabia que els matins com aquell es podia considerar afortunat si aconseguia prendre's una tassa de cafè. Quan es va vestir i va baixar, ella encara feia cara de pomes agres, i això el va fer sentir-se més trist que aformat. ¿Com ho podia arreglar? Va veure per la finestra que hi havia gebrada, la primera de l'hivern. El sol havia sortit, però el gebre blanc era a l'ombra de la casa i dels arbres amb una precisió euclidiana. Després de la primera gebrada era el moment ideal per collir el raïm de guineu que a ella li agradava per fer gelatina, no gaire

més gros que el raïm, negre i fort de gust; va pensar que potser una bossa de raïm de guineu faria efecte. Ell era escrupolós amb la màgia sexual de les eines. Això es podia deure a l'ansietat o al fet que una vegada havien estiuejat al sud-oest d'Irlanda, on les eines eren mascle o femella. Amb un cistell i unes podadores s'hauria sentit com un transvestit. Va agafar un sac i un ganivet de caça. Es va endinsar en el bosc fins que, aproximadament a un quilòmetre de la casa, va arribar a una pineda on hi havia un grupet de raïms de guineu. Estaven orientats cap a l'est i eren madurs, d'un color porpra tirant a negre, i amb una capa de gebre a la part d'ombra. Va tallar-ne les baies amb el seu ganivet viril i les va llançar dins del sac de roba basta. Les va tallar per a ella, però, ¿qui era ella? ¿L'amant de la Sally Midland? Sí, sí, sí! Calia afrontar la veritat. El que ell afrontava era la més gran de les mentides o la més gran de les veritats, però fos com fos sentia que la raó l'embolcallava i li donava suport. I si ella estimava la Sally Midland, ¿no estimava ell en Chucky Drew? Li agradava estar amb en Chucky Drew, però quan eren a la dutxa, l'un al costat de l'altre, pensava que en Chucky semblava un pollastre malalt, amb aquells braços fofos com els de les dones que jugaven a bridge amb la seva mare. No havia estimat cap home, va pensar, des que havia deixat els Boy Scouts. Així doncs, amb la seva bossa de baies silvestres, va tornar a la casa, amb els pantalons plens d'espines i el front picat per les últimes mosques d'aquell any. Ella se n'havia tornat al llit. Estava estirada amb la cara con-

tra el coixí. «T'he collit raïm de guineu», va dir ell. «Aquesta nit ha fet la primera gebrada. T'he collit raïm de guineu per fer gelatina». «Gràcies», va dir ella amb la veu ofegada pel coixí. «Te les deixo a la cuina», va dir ell. Va passar la resta del dia preparant la casa per a l'hivern. Va treure les mosquiteres de les finestres i va muntar els porticons, va cobrir els rododendres amb fulles de roure que havia arreplegat amb el rascle, va comprovar el nivell de l'oli i va esmolar les fulles dels patins. Va treballar envoltat de vespes xanes que xocaven contra el ràfec, buscant, al mateix temps que ell, un refugi per al període glacial que s'acostava...

—En part va passar perquè vam deixar de fer coses plegats —va dir ell—. Abans fèiem moltes coses plegats. Dormíem plegats, viatjàvem plegats, esquivàvem, patinàvem, navegàvem, anàvem a concerts, ho fèiem tot plegats, miràvem la Sèrie Mundial i beviem cervesa plegats, tot i que a cap dels dos ens agrada la cervesa, si més no la d'aquest país. Va ser l'any que aquell tal Lomberg, no recordo el seu nom, va deixar escapar un *no-hitter* per mitja entrada. Tu vas plorar. Jo també. Vam plorar plegats.

—Tu et punxaves —va dir ella—. Això no ho podíem fer plegats.

—Però vaig estar net durant sis mesos —va dir ell—. I no va servir de res. La síndrome d'abstinència. Gairebé em va matar.

—Sis mesos no és tota una vida —va observar ella—, i a més, ¿quant de temps fa, d'allò?

–Tens raó.

–¿Com estàs ara?

–He baixat de quaranta a deu mil·ligrams. Cada matí a les nou em porten la metadona. La reparteix un marieta. Porta un postís.

–¿Se't vol lligar?

–No ho sé. L'altre dia em va preguntar si m'agrada-va l'òpera.

–No t'agrada.

–És el que li vaig dir.

–Millor. No voldria estar casada amb un homosexual, ara, ja en tinc prou que siguis un homicida drogoaddicte.

–Jo no vaig matar el meu germà.

–Li vas donar un cop amb l'atiador. Va morir.

–Li vaig donar un cop amb l'atiador. Estava borratxo. Va caure i el cap li va picar contra la llar de foc.

–Tots els criminalistes diuen que tots els reclusos es declaren innocents.

–Confuci deia que...

–Ets tan superficial, Farragut. Sempre has estat un gamarús.

–Jo no vaig matar el meu germà.

–¿Podem canviar de tema?

–Sisplau.

–¿Quan creus que estaràs net?

–No ho sé. Em costa imaginar-me net. Podria dir que no, però seria mentida. Seria com afirmar que m'he reinstal·lat en alguna tarda de la meva joventut.